

Sebastian Buhai, cercetător român în Stockholm, ridică o întrebare simplă: e normal ca un laureat Nobel să nu poată trece de criteriile impuse de autoritățile universitare românești pentru a preda la noi? *De ce suntem la pământ cu cercetarea economică?*

de Dan Popa HotNews.ro

Măști, 10 aprilie 2018, 16:25 Economie | Finanțe & Bănci

Deși dăm lumii economiști de mare calibru intelectual, care predau la universități celebre, România nu există în literatura de specialitate. În urma cu câțiva ani, **publicam un interviu cu Florin Bilbiie**, profesor la Sorbona. Avem mulți asemenea români distribuiți în mari universități europene și americane. Astăzi am avut o discuție cu Sebastian Buhai, cercetător în cadrul Departmentului Economic la Universitatea din Stockholm care din toamnă se va muta cu catedra la Paris. Buhai este și co-autorul **unui studiu care a făcut multe valuri** în mediul academic din România, studiu care ridică o întrebare simplă: e normal ca laureații Nobelului pentru Economie să nu întrunească criteriile impuse de autoritățile universitare românești pentru a preda în țara noastră?

Sebastian Buhai, cercetător în cadrul Departmentului Economic la Universitatea din Stockholm

Foto: Hotnews

European Economics Departments in Top 25% (RePEc Sept 2015)		
Country	Number	Percentage of Top 25%
UK	28	11
Germany	14	5.5
Italy	12	4.7
France	8	3
Spain	7	2.7
NL	6	2.4
Sweden	4	1.6
Austria	3	1.2
Denmark	3	1.2
Belgium	2	.8
Ireland	2	.8
Portugal	2	.8
Cyprus	1	.4
Hungary	1	.4
Lux	1	.4
Norway	3	1.2
Switzerland	5	2
Total	102	40

Sebastian Buhai a vorbit timp de aproape 4 ore în fața unui auditoriu format din (mai puțin de 10) profesori din ASE, șeful Institutului Național de Statistică, iar ca reprezentanți media, doar HotNews a fost prezent. Cei care trebuiau să asculte, au lipsit însă!

”Faceți seminarii în țară la care să invitați cercetători străini! Mergeți la Cluj, la Iași, mergeți în toată țara pentru început. Dar seminarii pe bune, animate, nu din acelea la care am mai mers și eu șiunde- înafară de unul sau doi participanți- nimeni nu pricepe mare lucru.

Lumea nu înțelege cât de importante sunt aceste seminarii. Să aduci oameni din afară cu care să schimbi idei, să vezi cum văd și alții subiectul tratat de tine...Un alt lucru pe care îl face toată lumea **dar nu și România** este următorul: când ai un invitat, faci liste cu oameni care vor să-l întâlnească în privat și să discute cu el în sesiuni de câte 30 de minute. Pe unde merg, eu am doar o mică pauză la conferințe- indiferent că sunt în Italia, Anglia sau Franța- în rest, discut cu cei înscriși pe acele liste. De la studenți la profesori sau doctori...și nu neapărat pe tema prezentată la seminar, ci pe orice subject legat de domeniul pe care m-am specializat”, explică Buhai.

Economistul român atrage atenția asupra unui alt lucru grav: ”La nivel de vizibilitate pe zona de economie, avem doar doi oameni vizibili: **Cristi Litan** și **Zsolt Sandor**. Asta e realitatea tristă, deși asistăm la o întoarcere a economiștilor de prestigiu în Europa- circa 40% dintre cei mai buni economiști din lume sunt europeni, spre deosebire de anii 70-80, când topul era dominat de americani”, spune românul.

Ce a mai spus BuhaiȘ

- Toate lucrurile despre care vorbim se cunosc destul de bine de cei care ar trebui să schimbe lucrurile, inclusiv la nivel înalt administrativ în cercetare/ învățământ superior sau la nivel politic. Nu s-a schimbat și că nu pare să se schimbe nici în continuare mai nimic în bine! Și nu din cauza vreunei ”asimetrie informaționale”, cât mai degrabă din lipsa atitudinii și a aptitudinii!
- Statisticile directe prezintă exact și foarte direct cum stăm: suntem la ”jumătatea nivelului Africii”, sub unele țări precum Camerun, Ghana, Nigeria, Uganda, Trinidad-Tobago, Sri Lanka, la calitatea publicațiilor în Științele Economice, oricum am evalua această calitate, prin orice indici recunoscuți și folosiți în mediul academic internațional (de exemplu, conform ISI inCites sau conform Scimago etc.). Și nu uitați că acele țări au problem pe care România nu le are, cum e uneori cea legată de supraviețuirea alimentară!
- Criteriile naționale de evaluare/ promovare academică existente până nu demult (cu ceva schimbări, dar fără implicații practice, de la sfârșitul lui 2016) nu permiteau nici măcar valorilor de top mondial, crema cremei în cercetare economică, chiar câștigători ai Premiilor Nobel în Economie, nici măcar să ”candideze” pentru poziții de profesor. Asistăm deci la o izolare completă a sistemului, la o închidere ermetică în fața a tot ceea ce înseamnă criterii normale, internaționale, standarde recunoscute în orice universitate/ institut de cercetare care se respectă.
- Sunt în sistemul nordic și sunt foarte familiar cu Suedia și Danemarca, dar sunt familiar și cu Olanda, Franța și Germania sau celor din Anglia, sau SUA, unde am petrecut câțiva ani. Există în fiecare caz avantaje și dezavantaje. Toate aceste sisteme sunt sisteme inteligente, mature - care chiar dacă sunt destul de diferite, asigură promovarea excelenței și performanței în cercetare, în primul rând, împreună cu asigurarea unei baze puternice și a unor condiții mult peste decență. Plus ”predictibilitate” și opțiunea de finanțare pentru proiecte de cercetare pe termen lung, pentru cei care doresc cu adevărat să facă cercetare științifică!

	Surname	Name	year of Nobel award	year became full prof.	fulfills the Romanian prof. criteria in dec 2016	fulfills the Romanian prof. criteria in the year of the award	fulfills the Romanian prof. criteria when becoming profesor
1	Hart	Oliver	2016	1981	NO	NO	NO
2	Holmstrom	Bengt	2016	1983	NO	NO	NO
3	Deaton	Angus	2015	1976	YES	YES	NO
4	Tinote	Jean	2014	1984	YES	YES	NO
5	Fama	Eugene F	2013	1968	NO	NO	NO
6	Hansen	Lars Peter	2013	1984	YES	YES	NO
7	Shiller	Robert J	2013	1982	YES	YES	NO
8	Roth	Alvin E	2012	1979	YES	YES	NO
9	Shapley	Lloyd S	2012	1981	NO	NO	NO
10	Sargent	Thomas	2011	1976	YES	YES	NO
11	Sims	Christopher	2011	1974	NO	NO	NO
12	Diamond	Peter A	2010	1970	YES	YES	NO
13	Mortensen	Dale T	2010	1975	NO	NO	NO
14	Pissarides	Christopher	2010	1986	YES	YES	NO
15	Ostrom	Elmar	2009	1974	YES	YES	NO
16	Williamson	Oliver	2009	1968	YES	YES	NO
17	Krugman	Paul	2008	1984	YES	YES	NO
18	Maskin	Eric	2007	1981	YES	YES	NO
19	Harwitz	Leonid	2007	1951	NO	NO	NO
20	Myerson	Roger B	2007	1982	NO	NO	NO
21	Phelps	Edmund	2006	1971	YES	YES	YES
22	Aumann	Robert J	2005	1968	YES	YES	NO
23	Schelling	Thomas	2005	1958	YES	YES	NO
24	Kydland	Finn	2004	1982	NO	NO	NO
25	Prescott	Edward	2004	1974	NO	NO	NO
26	Engle	Robert F	2003	1977	YES	YES	NO
27	Granger	Clive	2003	1966	YES	YES	NO
28	Kahneman	Daniel	2002	1978	YES	YES	NO
29	Smith	Vernon	2002	1961	YES	YES	NO
30	Akerlof	George A	2001	1977	YES	NO	NO
31	Spence	Michael	2001	1975	YES	NO	NO
32	Stiglitz	Joseph	2001	1976	YES	YES	NO
33	Hickman	James	2000	1977	YES	NO	NO
34	McFadden	Daniel	2000	1968	YES	YES	NO
35	Mundell	Robert	1999	1966	YES	YES	NO
36	Sen	Amartya	1998	1956	YES	YES	NO
37	Merton	Robert C	1997	1963	YES	YES	NO

38	Scholes	Myron	1997	1983	NO	NO	NO
39	Mirrlees	James	1996	1968	NO	NO	NO
40	Vickrey	William	1996	1958	NO	NO	NO
41	Lucas	Robert	1995	1970	YES	YES	NO
42	Harsanyi	John	1994	1964	NO	NO	NO
43	Nash	John	1994		NO	NO	NO
44	Selten	Reinhard	1994	1967	YES	NO	NO

- Legat de doctorate: Dacă nimeni nu publică la un nivel minim vizibil conform criteriilor internaționale, în disciplina ta, cine poate să te îndrume, cine poate să-ți fie conducător de doctorat? Și gândiți-vă la acest cerc vicios în care generații și generații ajung să fie extrem de prost pregătite, nemotivate, fără ambiția și pregătirea necesară unui cercetător performant, exact pentru că au „crescut” strict în interiorul sistemului.
- Colegii mei din țară se feresc să spună clar și răspicat cine sunt vinovații, dar aceștia se cunosc, practic toți îi cunoaștem, iar ei știu la rândul lor că îi cunoaștem. Să rezum, pentru că am mai scris și am vorbit mult pe aceste teme, când cel care te reprezintă în afară ca instituție științifică, cel care are la discreție puterea de a seta reguli și criterii etc., este cineva invizibil, fără vreun merit științific internațional, fără vreo minimă reputație la nivel internațional în breasla sa, ba chiar prezent pe liste internaționale de plagiatori, ar trebui să știi la ce să te aștepți și ar trebui să poți să îți explici stagnarea și uneori chiar regresul cu care suntem obișnuiți.
- Există soluții complementare, pe lângă reformarea instituțiilor și universităților existente. Banca Națională a României ar putea și ar trebui, de exemplu, să facă un Institut Român pentru Economie și Finanțe, după exemplul Băncii Centrale a Italiei (cu institutul EIEF în Roma) sau al Băncii Centrale a Spaniei (cu Institutul CEMFI în Madrid).
- Cel mai important lucru care ar trebui însă să se întâmple acum, pentru a vedea totuși o schimbare cu implicații practice, o ieșire la liman, și nu o tranziție nouă din lac în puț, ar trebui să fie o schimbare de atitudine la cercetătorii români din interiorul sistemului (și din nou, mă refer aici în particular la economiști). Mai ales la cei care au acea motivație, acea dorință intrinsecă de a face cercetare adevărată: trebuie să vă cereți drepturile (dreptul la condiții de muncă decentă, dreptul de a fi evaluat, premiat, promovat în acord, și nu în complet dezacord, cu criteriile internaționale s.a.m.d.) în mod public. Trebuie să înțelegeți că pasivitatea nu este o alternativă. Noi, cei din afară, suntem alături de cei din țară (și am arătat asta inclusiv prin inițiative foarte concrete și deja cu tradiție și reputație, din genul conferințelor științifice ERMAS, sau prin diverse forme de colaborare individuală cu universități românești), dar avem nevoie de punctul acela de sprijin din interior pentru a produce schimbări cu urmări practice.

- Dacă diferența dintre nivelurile de finanțare între Suedia și România este pur și simplu absurdă (românii nici acum nu par că au înțeles de ce au nevoie de cercetare științifică și învățământ superior), subfinanțarea la noi NU ESTE cea mai mare problemă. Știu că mulți oameni din mediul academic autohton sunt oarecum revoltați de această părere a mea. Să presupunem pentru firul discuției că mâine am avea în România bugetul Suediei alocat pentru cercetare și educație: ar fi bani efectiv aruncați pe fereastră, atâta vreme cât încă nu s-a produs acea schimbare fundamentală, acea revoluție în felul cum "valoarea" este interpretată, evaluată, promovată, susținută. Nu mai puteți susține/ recompensa/ defila cu pseudo-știința!
- Plagiatele sunt doar vârful aisbergului, lumea jurnalistică pare să insiste pe ele, dar problema mult mai mare și mai nocivă este cantitatea enormă de lucrări „originale”, dar **fără nici o relevanță**, fără nici un fond. Sau, pentru că mulți se lamentează că și componenta didactică e importantă: câtă vreme absolvenții facultăților ajung direct în șomaj, sau în șomaj după două luni de probă, sau sunt nevoiți să lucreze în job-uri complet di-ferite („mismatch” în plasarea pe piața muncii), în ce măsură profesorii sunt folositori chiar și doar prin predat? Asta ca să nu ating încă faptul că pentru a preda cunoștințe specializate, actuale, relevante pentru sectorul economic contemporan, trebuie să îți fi dovedit expertiza prin cercetare. Un itinerar foarte scurt și concis pentru a alinia cercetarea economică din România la standarde internaționale ar urma un traseu care începe prin a asigura faptul că "stimulii extrinseci" sunt cei potriviți (între altele, trebuie să te asiguri că prin mecanismul implementat recompensezi/ promovezi/ susții ceea ce este valoare recunoscută la nivel inter-național). Trigger-ul pentru aceasta este motivația intrinsecă a cercetătorului ambițios din țară.

Vezi alăturat prezentarea lui Sebastian Buhai de marti, de la sediul ASE

Mai multe despre Sebastian Buhai, aici.

 documente
SebastianBuhai_ASE_semina
(10 Apr 2018) PDF, 981KB

Citeste mai multe despre [economie](#) • [cercetare](#)